TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2024. gada 4. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patvēruma politika – Starptautiskā aizsardzība – Direktīva 2013/32/ES – Kopējās procedūras starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai – 36. un 37. pants – Jēdziens "droša izcelsmes valsts" – Norādīšana – I pielikums – Kritēriji – 46. pants – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību – Trešās valsts norādīšanas par drošu izcelsmes valsti pārbaude tiesā

Lietā C-406/22

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Krajský soud v Brně* (Apgabaltiesa Brno, Čehijas Republika) iesniegusi ar lēmumu, kas pieņemts 2022. gada 20. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2022. gada 20. jūnijā, tiesvedībā

CV

pret

Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky,

TIESA (virspalāta),

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], palātu priekšsēdētāji A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Prehala [*A. Prechal*], J. Regans [*E. Regan*] (referents), T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], Z. Čehi [*Z. Csehi*] un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], A. Kumins [*A. Kumin*], M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*] un M. Gavalecs [*M. Gavalec*],

ģenerāladvokāts: N. Emiliu [*N. Emiliou*],

sekretārs: Č. Di Bella [*C. Di Bella*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2023. gada 6. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– Čehijas valdības vārdā – *A. Edelmannová*, *M. Smolek* un *J. Vláčil*, pārstāvji,

– Vācijas valdības vārdā – *J. Möller* un *R. Kanitz*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – čehu.

– Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman*, *A. Hanje* un *P. P. Huurnink*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Azéma* un *M. Salyková*, pārstāves,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2024. gada 30. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.) 36. un 37. pantu, 46. panta 3. punktu, kā arī I pielikumu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. pantu.

2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar tiesvedību starp CV un *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky* (Čehijas Republikas Iekšlietu ministrijas Patvēruma un migrācijas politikas nodaļa, turpmāk tekstā – "Iekšlietu ministrija") par lēmumu noraidīt viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

Ženēvas konvencija par bēgļa statusu

3 Saskaņā ar Ženēvā 1951. gada 28. jūlijā parakstītās Konvencijas par bēgļu statusu (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954)), kas stājusies spēkā 1954. gada 22. aprīlī un papildināta ar Protokolu par bēgļa statusu, kurš noslēgts Ņujorkā 1967. gada 31. janvārī un stājies spēkā 1967. gada 4. oktobrī (turpmāk tekstā – "Ženēvas konvencija"), 1. panta A punkta 2. apakšpunktu "šajā konvencijā termins "bēglis" ir attiecināms uz jebkuru personu, kas [..] sakarā ar labi pamatotām bailēm no vajāšanas pēc rases, reliģijas, tautības, piederības īpašai sociālai grupai pazīmēm vai politiskās pārliecības dēļ atrodas ārpus savas pilsonības valsts un nespēj vai sakarā ar šādām bailēm nevēlas izmantot šīs valsts aizsardzību; [..]."

ECPAK

4 Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 15. pantā "Atkāpes ārkārtas stāvokļa laikā" paredzēts:

"1. Kara vai kāda cita ārkārtēja sabiedriska stāvokļa gadījumā, kas apdraud nācijas dzīvi, jebkura Augstā Līgumslēdzēja Puse var veikt pasākumus, kas atkāpjas no saistībām, ko tā uzņēmusies šīs Konvencijas ietvaros, tai apjomā, ko neizbēgami prasa situācijas ārkārtas raksturs, ar noteikumu, ka šie pasākumi nav pretrunā ar citām tās saistībām, ko nosaka starptautiskās tiesības.

2. Šī nosacījuma ietvaros nedrīkst būt atkāpju no Konvencijas 2. panta nosacījumiem, izņemot attiecībā uz nāves gadījumiem likumīgas kara darbības rezultātā, vai 3., 4. (1. apakšpunkta) un 7. panta nosacījumi.

3. Jebkura Augstā Līgumslēdzēja Puse, kas piešķir sev šīs atkāpšanās tiesības, pilnībā informēs Eiropas Padomes Ģenerālsekretāru par veiktajiem pasākumiem un iemesliem to veikšanai. Tās arī informēs Eiropas Padomes Ģenerālsekretāru par šo pasākumu izbeigšanu un atgriešanos pie šīs Konvencijas nosacījumu pilnīgas ievērošanas."

Savienības tiesības

Direktīva 2005/85/EK

5 Padomes Direktīva 2005/85/EK (2005. gada 1. decembris) par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu (OV 2005, L 326, 13. lpp.), ir atcelta ar Direktīvu 2013/32. Direktīvas 2005/85 30. panta "Trešo valstu norādīšana par drošām izcelsmes valstīm saskaņā ar valsts tiesību aktiem" 1. punktā bija noteikts:

"Neskarot 29. pantu, dalībvalstis var saglabāt vai ieviest tiesību aktus, kas ļauj saskaņā ar II pielikumu norādīt trešās valstis, kuras nav tās, kas minētas minimālajā kopējā sarakstā, kā drošas izcelsmes valstis, lai izvērtētu patvēruma pieteikumus. Tas var ietvert arī valsts daļas norādīšanu kā drošu, ja attiecībā uz šo daļu ir izpildīti nosacījumi, kas minēti II pielikumā."

6 Šīs direktīvas 31. panta "Drošas izcelsmes valsts koncepcija" 1. punktā bija noteikts:

"Trešā valsts, kas norādīta kā droša izcelsmes valsts saskaņā ar 29. vai 30. pantu var, pēc individuālas pieteikuma izvērtēšanas, tikt uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētajam patvēruma meklētājam tikai tādā gadījumā, ja:

a) viņam ir minētās valsts valstspiederība; vai

b) viņš ir bezvalstnieks un pirms tam bija pastāvīgi dzīvojis šajā valstī;

un viņš nav iesniedzis nekādu nopietnu pamatojumu, lai uzskatītu, ka konkrētā valsts nav droša izcelsmes valsts viņa konkrētajos apstākļos un saistībā ar viņa kvalificēšanu kā bēgli saskaņā ar [Padomes] Direktīvu 2004/83/EK [(2004. gada 29. aprīlis) par minimālajiem standartiem un statusu, lai trešo valstu pilsoņus vai bezvalstniekus atzītu par bēgļiem vai personām, kam kādā citā veidā vajadzīga starptautiska aizsardzība, un par sniegtās aizsardzības apjomu (OV 2004, L 304, 12. lpp.)]."

7 Minētās direktīvas II pielikumā "Drošu izcelsmes valstu norādīšana 29. panta un 30. panta 1. punkta piemērošanas nolūkā" ir definēti kritēriji, kas ļauj norādīt valstis kā drošas izcelsmes valstis.

Direktīva 2011/95/ES

8 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.) 9. pantā "Vajāšanas darbības" noteikts:

"1. Lai darbība tiktu uzskatīta par vajāšanas darbību Ženēvas konvencijas 1. panta A punkta nozīmē, tai jābūt:

a) pietiekami smagai tās rakstura vai biežuma dēļ, lai tā veidotu cilvēka pamattiesību smagu pārkāpumu, jo īpaši tādu tiesību, no kuru aizsardzības nevar atkāpties saskaņā ar [ECPAK] 15. panta 2. punktu;

b) vairāku pasākumu, tostarp cilvēktiesību pārkāpumu, akumulācijai, kas ir pietiekami smagi [smaga], lai ietekmētu indivīdu līdzīgā veidā, kā minēts a) apakšpunktā.

2. Vajāšanas darbības, kas minētas 1. punktā *inter alia* var notikt kā:

a) fiziskas vai garīgas vardarbības darbības, tostarp seksuāla vardarbība;

b) tiesiski, administratīvi, policijas un/vai tiesu iestāžu pasākumi, kas paši par sevi ir diskriminējoši vai kas tiek īstenoti diskriminējošā veidā;

c) apsūdzība vai sods, kas ir nesamērīgs vai diskriminējošs;

d) juridiskas pārsūdzības atteikums, kā rezultātā tiek piespriests nesamērīgs vai diskriminējošs sods;

e) apsūdzība vai sods par atteikšanos veikt militāro dienestu konflikta laikā, ja militāra dienesta veikšana ietvertu noziegumu vai tādu darbību izdarīšanu, uz ko attiecas 12. panta 2. punktā minētie izslēgšanas pamati;

f) darbības, kas īpaši vērstas pret kādu dzimumu vai pret bērniem.

3. Saskaņā ar 2. panta d) apakšpunktu ir jābūt saiknei starp 10. pantā minētajiem iemesliem un šā panta 1. punktā minētajām vajāšanas darbībām vai aizsardzības pret šādām darbībām trūkumam."

Direktīva 2013/32

9 Direktīvas 2013/32 18. un 20. apsvērumā noteikts:

"(18) Tas ir gan dalībvalstu, gan starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju interesēs, lai lēmumi par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem tiktu pieņemti cik drīz vien iespējams, neskarot pieteikumu atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu.

[..]

(20) Precīzi noteiktos gadījumos, kad pieteikums, iespējams, ir nepamatots vai kad pastāv nopietnas bažas par valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, dalībvalstīm vajadzētu spēt paātrināt izskatīšanas procedūru – jo īpaši nosakot īsākus, bet saprātīgus termiņus dažiem procedūras posmiem –, neskarot atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu un šajā direktīvā paredzēto principu un garantiju efektīvu pieejamību pieteikuma iesniedzējam."

10 Šīs direktīvas 31. panta "Izskatīšanas procedūra" 8. punktā paredzēts:

"Dalībvalstis var paredzēt, ka izvērtēšanas procedūra saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas minētas II nodaļā, tiek paātrināta un/vai veikta pie robežas vai tranzīta zonās saskaņā ar 43. pantu, ja:

[..]

b) pieteikuma iesniedzējs ir no drošas izcelsmes valsts šīs direktīvas nozīmē; [..]

[..]."

11 Minētās direktīvas 32. pantā "Nepamatoti pieteikumi" noteikts:

"1. Neskarot 27. pantu, dalībvalstis var uzskatīt pieteikumu par nepamatotu tikai tādā gadījumā, ja atbildīgā iestāde ir noteikusi, ka pieteikuma iesniedzējs nav tiesīgs saņemt starptautisko aizsardzību saskaņā ar Direktīvu [2011/95].

2. Nepamatotu pieteikumu gadījumos, uz kuriem attiecas jebkurš no apstākļiem, kas minēts 31. panta 8. punktā, dalībvalstis var arī uzskatīt pieteikumu par acīmredzami nepamatotu, ja tas ir noteikts kā tāds valsts tiesību aktos."

12 Direktīvas 2013/32 36. pantā "Drošas izcelsmes valsts koncepcija" noteikts:

"1. Trešā valsts, kas norādīta kā droša izcelsmes valsts saskaņā ar šo direktīvu, var pēc individuālas pieteikuma izskatīšanas tikt uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētajam pieteikuma iesniedzējam tikai tad, ja:

a) viņam ir minētās valsts valstspiederība; vai

b) viņš ir bezvalstnieks un pirms tam bija pastāvīgi dzīvojis minētajā valstī;

un viņš nav iesniedzis nekādu nopietnu pamatojumu, lai uzskatītu, ka valsts nav droša izcelsmes valsts viņa konkrētajos apstākļos un saistībā ar viņa kvalificēšanu kā bēgli vai kā personu, kurai ir tiesības uz alternatīvo aizsardzību saskaņā ar Direktīvu [2011/95].

2. Dalībvalstis valsts tiesību aktos paredz turpmākus noteikumus un kārtību drošas izcelsmes valsts koncepcijas piemērošanai."

13 Šīs direktīvas 37. pantā "Trešo valstu norādīšana par drošām izcelsmes valstīm saskaņā ar valsts tiesību aktiem" paredzēts:

"1. Dalībvalstis var saglabāt vai ieviest tiesību aktus, kas ļauj saskaņā ar I pielikumu norādīt drošas izcelsmes valstis, lai izskatītu starptautiskās aizsardzības pieteikumus.

2. Dalībvalstis regulāri pārskata situāciju trešās valstīs, kas saskaņā ar šo pantu ir norādītas kā drošas izcelsmes valstis.

3. Vērtējums par to, vai valsts ir droša izcelsmes valsts saskaņā ar šo pantu, balstās uz dažādiem informācijas avotiem, tostarp jo īpaši informāciju no citām dalībvalstīm, [Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (*EASO*)], [Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos biroja (*UNHCR*)], Eiropas Padomes un citām atbilstīgām starptautiskajām organizācijām.

4. Dalībvalstis paziņo [Eiropas] Komisijai par valstīm, kas ir norādītas kā drošas izcelsmes valstis saskaņā ar šo pantu."

14 Minētās direktīvas 43. panta "Robežprocedūras" 1. punktā noteikts:

"Dalībvalstis var nodrošināt procedūras saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas minētas II nodaļā, lai pieņemtu lēmumu pie dalībvalsts robežas vai tranzīta zonā par:

[..]

b) pieteikumu būtību, ja tiek piemērota 31. panta 8. punktā minētā procedūra."

15 Direktīvas 2013/32 46. pantā "Tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību" paredzēts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā saistībā ar:

a) pieņemto lēmumu par to starptautiskās aizsardzības pieteikumu, tostarp lēmumu:
   i) uzskatīt pieteikumu par nepamatotu attiecībā uz bēgļa un/vai alternatīvās aizsardzības statusu;

[..]
   iii) kas pieņemts pie dalībvalsts robežas vai tranzīta zonās, kā izklāstīts 43. panta 1. punktā;

[..].

3. Lai izpildītu 1. punkta prasības, dalībvalstis nodrošina, ka ar efektīvu tiesisko aizsardzību ir nodrošināta faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude, tostarp attiecīgā gadījumā pārbaude par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Direktīvu [2011/95], vismaz attiecībā uz pārsūdzības procedūrām pirmās instances tiesā.

[..]

5. Neskarot 6. punktu, dalībvalstis ļauj pieteikuma iesniedzējiem palikt teritorijā līdz termiņam, kurā beidzas viņu iespēja izmantot tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību, un, ja šādas tiesības ir izmantotas noteiktajā termiņā – līdz tiesiskās aizsardzības iznākumam.

6. Ja ir pieņemts lēmums:

a) uzskatīt pieteikumu par acīmredzami nepamatotu saskaņā ar 32. panta 2. punktu vai nepamatotu pēc izvērtēšanas saskaņā ar 31. panta 8. punktu, izņemot gadījumus, kad šie lēmumi ir balstīti uz 31. panta 8. punkta h) apakšpunktā minētajiem apstākļiem;

[..]

tiesai pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma vai *ex officio* ir tiesības lemt, vai pieteikuma iesniedzējs var palikt dalībvalsts teritorijā, ja šāda lēmuma rezultātā tiek izbeigtas pieteikuma iesniedzēja tiesības palikt dalībvalstī un ja šādos gadījumos tiesības palikt dalībvalstī līdz tiesiskās aizsardzības iznākumam nav paredzētas valsts tiesību aktos.

[..]"

16 Šīs direktīvas 53. pantā "Atcelšana" noteikts:

"Direktīvu [2005/85] tām dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, atceļ no 2015. gada 21. jūlija, [..]

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu un lasa saskaņā ar atbilstības tabulu III pielikumā."

17 Saskaņā ar minētās direktīvas I pielikumu "Drošu izcelsmes valstu norādīšana 37. panta 1. punkta piemērošanas nolūkā":

"Valsts tiek uzskatīta par drošu izcelsmes valsti, ja, pamatojoties uz tiesisko situāciju, tiesību aktu piemērošanu demokrātiskā sistēmā un uz vispārējiem politiskajiem apstākļiem, var pierādīt, ka kopumā un konsekventi nepastāv vajāšana, kā noteikts Direktīvas [2011/95] 9. pantā, spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodīšana, kā arī nepastāv vardarbības draudi starptautiska vai iekšzemes bruņota konflikta situācijās.

Izdarot šādu vērtējumu, *inter alia* tiek ņemts vērā apjoms, kādā aizsardzību pret vajāšanu vai sliktu apiešanos nodrošina:

a) attiecīgie valsts normatīvie akti un veids, kādā tos piemēro;

b) to tiesību un brīvību ievērošana, kas noteiktas [ECPAK] un/vai Starptautiskajā paktā par civilajām un politiskajām tiesībām[, kas pieņemts 1966. gada 16. decembrī un stājies spēkā 1976. gada 23. martā] un/vai Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā pret spīdzināšanu, jo īpaši tās tiesības, no kuru ievērošanas nevar atkāpties saskaņā ar minētās [ECPAK] 15. panta 2. punktu;

c) neizraidīšanas principa ievērošana saskaņā ar Ženēvas konvenciju;

d) efektīva tiesiskās aizsardzības sistēma pret minēto tiesību un brīvību pārkāpšanu."

Regula (ES) 2024/1348

18 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1348 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES (OV L, 2024/1348), 61. panta "Drošas izcelsmes valsts koncepcija" 2. punktā noteikts:

"Gan Savienības, gan valsts līmenī trešo valsti var atzīt par drošu izcelsmes valsti ar izņēmumiem attiecībā uz konkrētām tās teritorijas daļām vai skaidri identificējamām personu kategorijām."

19 Šīs regulas 78. panta "Atcelšana" 1. punktā noteikts:

"Direktīvu [2013/32] atceļ no dienas, kas minēta 79. panta 2. punktā, neskarot 79. panta 3. punktu."

20 Minētās regulas 79. panta "Stāšanās spēkā un piemērojamība" 2. un 3. punktā noteikts:

"2. Šo regulu piemēro no 2026. gada 12. jūnija.

3. Šo regulu piemēro starptautiskās aizsardzības piešķiršanas procedūrai attiecībā uz pieteikumiem, kas iesniegti no 2026. gada 12. jūnija. Starptautiskās aizsardzības pieteikumus, kas iesniegti pirms minētās dienas, reglamentē Direktīva [2013/32]. Šo regulu piemēro starptautiskās aizsardzības atņemšanas procedūrai, ja starptautiskās aizsardzības atņemšanas izskatīšana sākās 2026. gada 12. jūnijā. Ja starptautiskās aizsardzības atņemšanas izskatīšana sākās pirms 2026. gada 12. jūnija, starptautiskās aizsardzības atņemšanas procedūru reglamentē Direktīva [2013/32]."

Čehijas tiesības

Patvēruma likums

21 *Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu* (Likums Nr. 325/1999 par patvērumu), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "Patvēruma likums"), 2. panta 1. punkta b) un k) apakšpunktā noteikts:

"Šajā likumā:

[..]

b) starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs ir ārvalstnieks, kas Čehijas Republikā iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu, par kuru vēl nav pieņemts galīgs lēmums. Ārvalstniekam ir starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statuss līdz brīdim, kad beidzas 32. pantā paredzētais termiņš pārsūdzības iesniegšanai tiesā, un tādas tiesvedības laikā, kurā tiek izskatīta pārsūdzība par ministrijas lēmumu saskaņā ar [*zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní* (Likums Nr. 150/2002 par administratīvo procesu tiesā), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "Likums par administratīvo procesu tiesā")], ja minētajai pārsūdzībai ir apturoša iedarbība, vai līdz brīdim, kad apgabaltiesa pieņem nolēmumu neatzīt apturošu iedarbību, ja ārvalstnieks to ir lūdzis. [..]

[..]

k) droša izcelsmes valsts ir valsts, kuras valstspiederīgais ir ārvalstnieks, vai bezvalstnieka gadījumā – viņa pēdējās pastāvīgās dzīvesvietas valsts,
   1. kur kopumā un konsekventi nepastāv vajāšana, spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodīšana, kā arī nepastāv vardarbības draudi starptautiska vai iekšzemes bruņota konflikta situācijās,
   2. ko 12. pantā vai 14.a pantā minēto iemeslu dēļ nepamet ne tās valstspiederīgie, ne bezvalstnieki,
   3. kas ratificējusi un ievēro starptautiskos līgumus par cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzību, tostarp noteikumus par efektīvu tiesību aizsardzību, un

4. kas ļauj juridiskām personām uzraudzīt situāciju saistībā ar cilvēktiesību ievērošanu,

[..].”

22 Šī likuma 3.d pantā noteikts:

“1. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam ir tiesības palikt [Čehijas Republikas] teritorijā; [..]. Tiesības palikt [valsts] teritorijā nerada tiesības saņemt uzturēšanās atļauju [*zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů* (Likums Nr. 326/1999 par ārvalstnieku uzturēšanos Čehijas Republikas teritorijā un par dažu likumu grozījumiem)] izpratnē. Ministrijai ir tiesības atļaut starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam uzturēties tikai konkrētā tās teritorijas daļā vai starptautiskās lidostas tranzīta zonas uzņemšanas centrā, ja pieteikuma iesniedzējam nav atļauts ieceļot valsts teritorijā.

2. Ja starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu atkārtoti, viņa uzturēšanos teritorijā nevar izbeigt, pamatojoties uz administratīvu lēmumu vai tiesas nolēmumu; [..].”

23 Minētā likuma 16. panta 2. un 3. punkts formulēti šādi:

“2. Starptautiskās aizsardzības pieteikumu noraida kā acīmredzami nepamatotu arī tad, ja pieteikuma iesniedzējs nāk no valsts, kuru Čehijas Republika atzīst par drošu izcelsmes valsti, ja vien pieteikuma iesniedzējs nav pierādījis, ka viņa gadījumā šo valsti nevar par tādu atzīt.

3. Ja ir pamats noraidīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu kā acīmredzami nepamatotu, nav jāizvērtē, vai starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs atbilst 13. un 14. pantā paredzētajiem patvēruma vai 14.b pantā noteiktajiem alternatīvās aizsardzības piešķiršanas pamatiem. Ja ir pamats noraidīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu kā acīmredzami nepamatotu saskaņā ar 2. punktu, vairs nav jāizvērtē arī, vai starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs nav norādījis apstākļus, kas liecina, ka viņš varētu tikt pakļauts vajāšanai 12. pantā minēto iemeslu dēļ vai ka viņam pastāv būtiska kaitējuma risks 14.a panta izpratnē.”

24 Atbilstoši Patvēruma likuma 32. panta 2. punktam:

“Pārsūdzības iesniegšanai [..] ir apturoša iedarbība, izņemot [..] pārsūdzību par lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar 16. panta 2. punktu [..].”

25 Šī likuma 85.b panta 1. punktā noteikts:

“Pēc tam, kad pieņemts lēmums noraidīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu kā acīmredzami nepamatotu, ja to nav atcēlusi tiesa, vai pēc tam, kad pieņemts apgabaltiesas nolēmums neatzīt apturošu iedarbību, ja tā lūgta, ministrija pēc savas ierosmes attiecībā uz ārvalstnieku izdod izbraukšanas rīkojumu, kura spēkā esamība ir vismaz viens mēnesis, ja vien netiek piemērots [Likums Nr. 326/1999 par ārvalstnieku uzturēšanos Čehijas Republikas teritorijā un par dažu likumu grozījumiem) [..].”

26 Minētā likuma 86. panta 4. punktā paredzēts:

“Ministrija nosaka drošu izcelsmes valstu sarakstu, izdodot rīkojumu [..]. Tā pārskata rīkojumā iekļautos valstu sarakstus vismaz reizi gadā.”

Rīkojums Nr. 328/2015 par Patvēruma likuma un Likuma par ārvalstnieku pagaidu aizsardzību noteikumu izpildi

27 *Vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců* (Rīkojums Nr. 328/2015 par Patvēruma likuma un Ārvalstnieku pagaidu aizsardzības likuma īstenošanu) 2. panta 15. punktā noteikts:

"Čehijas Republika par drošu izcelsmes valsti atzīst [..] Moldovu, izņemot Piedņestru, [..]."

Likums par administratīvo procesu tiesā

28 Likuma par administratīvo procesu tiesā 75. panta 2. punktā noteikts:

"Tiesa izvērtē lēmuma apstrīdētos punktus izvirzīto pamatu robežās. [..]"

29 Šī likuma 76. panta 1. punktā paredzēts:

"Tiesa ar spriedumu, nerīkojot tiesas sēdi, atceļ apstrīdēto lēmumu procesuālu pārkāpumu dēļ,

a) kad pārbaude nav iespējama tāpēc, ka lēmums ir nesaprotams vai tajā nav norādīts pamatojums,

b) jo fakti, uz kuriem balstījusies administratīvā iestāde, pieņemdama apstrīdēto lēmumu, neatbilst lietas materiāliem, ja tie ir nepamatoti, vai arī tiem nepieciešami plaši vai būtiski papildinājumi,

c) ja būtiski pārkāpti noteikumi par procesu administratīvajā iestādē un pastāv iespēja, ka tāpēc varētu tikt pieņemts pēc būtības prettiesisks lēmums."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

30 2022. gada 9. februārī Moldovas valstspiederīgais CV iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu Čehijas Republikā. Šajā pieteikumā viņš norādīja, ka 2015. gadā bijis liecinieks Moldovā notikušam negadījumam, kurā transportlīdzekļa vadītājs esot notriecis gājēju, to nogalinādams, bet pēc tam aizbēdzis no notikuma vietas. Tajā pašā naktī, kad noticis negadījums, pie CV mājās esot ieradušies indivīdi, kuri viņu aizveduši uz mežu un piekāvuši.

31 Pēc izglābšanās CV esot slēpies pie draugiem, bet divas dienas vēlāk atgriezies mājās un konstatējis, ka viņa māja ir nodedzināta. Tad viņš esot bēdzis no Moldovas un ieceļojis Čehijas teritorijā ar viltotu Rumānijas pasi, kuru viņam esot sagādājis kāds paziņa. 2016. un 2019. gadā CV esot atgriezies Moldovā, cenšoties nodrošināt, lai neviens, izņemot viņa brālēnus, par to neuzzinātu.

32 Starptautiskās aizsardzības pieteikuma pamatojumam CV atsaucies uz draudiem, ko viņam Moldovā izteikušas personas, kuras policijas iestādes neesot varējušas identificēt. Turklāt viņš norādījis, ka nevēlas atgriezties savā izcelsmes reģionā Krievijas Federācijas iebrukuma Ukrainā dēļ.

33 Ar 2022. gada 8. marta lēmumu (turpmāk tekstā – "lēmums par noraidīšanu") Iekšlietu ministrija noraidīja šo pieteikumu kā acīmredzami nepamatotu Patvēruma likuma 16. panta 2. punkta izpratnē, ņemot vērā tās savākto informāciju par politisko un drošības situāciju Moldovā, kā arī par cilvēktiesību ievērošanu šajā trešajā valstī. Šī ministrija it īpaši norādījusi, ka saskaņā ar Rīkojuma Nr. 328/2015 par Patvēruma likuma un Ārvalstnieku pagaidu aizsardzības likuma īstenošanu 2. pantu Čehijas Republika Moldovas Republiku, izņemot Piedņestru, atzīst par "drošu izcelsmes valsti", un ka CV nav izdevies pierādīt, ka konkrētajā gadījumā tas tā nav.

34 CV apstrīdēja šo lēmumu *Krajský soud v Brně* (Apgabaltiesa Brno, Čehijas Republika), kas ir iesniedzējtiesa. Šajā tiesā viņš būtībā atkārtoti atsaucas uz tiem pašiem apsvērumiem, kas minēti viņa starptautiskās aizsardzības pieteikuma pamatojumam, un apgalvo, ka, lai gan minētajai ministrijai esot bijis jāņem vērā visa atbilstošā informācija un jāizvērtē šis pieteikums visaptveroši, šī pati ministrija kā vienīgo noteicošo elementu konstatējusi faktu, ka CV izcelsmes valsts ir Moldovas Republika.

35 Iekšlietu ministrija minētajā tiesā precizē, ka tā ir ņēmusi vērā situāciju, kas izriet no konflikta, kurš radies Krievijas Federācijas iebrukuma Ukrainā dēļ. Tomēr minētā lēmuma pieņemšanas dienā nevienā ziņojumā neesot bijis norādīts, ka šis konflikts pārsniegtu Ukrainas robežas vai ka šai ministrijai tā vai citādi būtu jāpārskata par Moldovas Republiku savāktās informācijas saturs.

36 Turklāt šī pati tiesa norāda, ka minētā ministrija tiesību ievērošanā Moldovā atzīst būtiskas nepilnības, it īpaši tieslietās, līdz ar to nevar izslēgt vajāšanas darbības Direktīvas 2011/95 9. panta izpratnē. It īpaši, pastāvot nesamērīgs vai diskriminējošs kriminālvajāšanas vai notiesāšanas risks krimināllietās, kas lielā mērā skar politiskos oponentus, viņu advokātus, cilvēktiesību aizstāvjus vai pilsoniskās sabiedrības aktīvistus. Tomēr Iekšlietu ministrija uzskatījusi, ka CV neietilpst nevienā no šīm kategorijām. Papildus tam CV neesot norādījis, ka viņam būtu bijušas kādas problēmas ar Moldovas valsts iestādēm.

37 2022. gada 9. maijā iesniedzējtiesa apmierināja CV lūgumu atzīt, ka viņa iesniegtajai lēmuma par noraidīšanu pārsūdzībai ir apturoša iedarbība, un pieņēma viņa argumentu, saskaņā ar kuru pēc izceļošanas no Čehijas teritorijas labvēlīgam nolēmumam būtu tikai formāla iedarbība, jo Moldovā viņš tiktu pakļauts būtiska kaitējuma riskam no to indivīdu puses, kas viņam tur agrāk uzbrukuši. Turklāt šī tiesa norāda – tā ir ņēmusi vērā, ka Moldovas Republika Krievijas Federācijas iebrukuma Ukrainā dēļ 2022. gada 28. aprīlī nolēma pagarināt tiesību atkāpties no saistībām, kas izriet no ECPAK, īstenošanu saskaņā ar šīs konvencijas 15. pantu; tā uz šīm tiesībām atsaucās 2022. gada 25. februārī saistībā ar enerģētikas krīzi, ar kuru bija saskārusies.

38 Tā kā CV starptautiskās aizsardzības pieteikums tika noraidīts, citastarp tāpēc, ka Čehijas Republika ir norādījusi Moldovas Republiku, izņemot Piedņestru, par drošu izcelsmes valsti, minētā iesniedzējtiesa jautā, pirmām kārtām, par jēdzienu "drošas izcelsmes valsts" un konkrēti, ņemot vērā Direktīvas 2013/32 37. pantu un tās I pielikumu – par kritērijiem trešās valsts norādīšanai par drošu izcelsmes valsti.

39 Pirmkārt, tai nav skaidrs, vai trešo valsti vairs nevar norādīt kā tādu, ja tā atsaucas uz ECPAK 15. pantā paredzētajām atkāpšanās tiesībām.

40 Otrkārt, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Savienības tiesībām ir pretrunā tas, ka dalībvalsts norāda trešo valsti par drošu izcelsmes valsti, izņemot atsevišķas tās teritorijas daļas. Šajā ziņā tā norāda, ka iespēja veikt šādu daļēju norādīšanu, kas minēta Direktīvas 2005/85, kura atcelta ar Direktīvu 2013/32, 30. pantā, pēdējās minētās direktīvas 37. pantā vairs nav paredzēta. Turklāt šī

tiesa uzskata, ka jēdziena "droša izcelsmes valsts" mērķis ir vienkāršot starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas procedūru un ka šī vienkāršošana esot pamatota tikai tad, ja pastāv patiesi neliela varbūtība, ka attiecīgo trešo valstu valstspiederīgajiem būtu jāpiešķir starptautiskā aizsardzība vai alternatīvā aizsardzība. Tomēr to varot attiecināt tikai uz trešajām valstīm, kuras atbilst Direktīvas 2013/322 I pielikumā noteiktajiem kritērijiem visā to teritorijā.

41 Otrām kārtām, ja būtu jāuzskata, ka trešo valsti, kas izmantojusi ECPAK 15. pantā paredzētās atkāpšanās tiesības, nevar norādīt kā drošu izcelsmes valsti vai ka ar šādu norādīšanu nedrīkstētu izslēgt attiecīgās trešās valsts teritorijas daļu, iesniedzējtiesa jautā par pārbaudes apjomu, kura tai šajā ziņā jāveic saskaņā ar Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktu – tiesību normu, kas nav transponēta Čehijas tiesībās, bet kurai, pēc šīs tiesas domām, ir tieša iedarbība.

42 It īpaši šī tiesa norāda, ka starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kurus iesnieguši par drošām izcelsmes valstīm norādīto trešo valstu valstspiederīgie, tāpat kā pieteikumam, uz ko attiecas šajā tiesā izskatāmā lieta, var piemērot īpašu pārbaudes režīmu, kas saskaņā ar šīs direktīvas normām ļauj izskatīt šos pieteikumus paātrinātā procedūrā un attiecīgā gadījumā tos atzīt par acīmredzami nepamatotiem. Minētā tiesa arī uzsver, ka šādos apstākļos dalībvalsts, kurā starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs iesniedzis šādu pieteikumu, var liegt viņam palikt tās teritorijā, līdz ir izskatīta lēmuma par šī pieteikuma noraidīšanu pārsūdzība.

43 Tāpēc šī tiesa vēlas noskaidrot, vai gadījumā, ja tiesā ir pārsūdzēts tāds lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu noraidīšanu, kurš pieņemts, piemērojot šādu režīmu, tai jāveic faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude, kas paredzēta Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktā kopsakarā ar Hartas 47. pantu, un jānorāda uz šīs direktīvas noteikumu attiecībā uz trešās valsts norādīšanu par drošu izcelsmes valsti neievērošanu, pat ja pieteikuma iesniedzējs, kurš iesniedzis šo pārsūdzību, šo neievērošanu nav apstrīdējis.

44 Šādos apstākļos *Krajský soud v Brně* (Apgabaltiesa Brno) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas [2013/32] I pielikuma b) punktā paredzētais drošas izcelsmes valsts noteikšanas kritērijs šīs direktīvas 37. panta 1. punkta piemērošanas nolūkā – saskaņā ar kuru konkrēta valsts nodrošina aizsardzību pret vajāšanu vai sliktu apiešanos, ievērojot [ECPAK] paredzētās tiesības un brīvības, it īpaši tiesības, no kuru ievērošanas nevar atkāpties saskaņā ar [ECPAK] 15. panta 2. punktu, – ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja konkrēta valsts ārkārtas stāvokļa laikā šī [ECPAK] 15. panta izpratnē atkāpjas no [ECPAK] uzliktajām saistībām, tā vairs neatbilst šim kritērijam, lai to atzītu par drošu izcelsmes valsti?

2) Vai Direktīvas [2013/32] 36. un 37. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie liedz dalībvalstij atzīt trešo valsti par drošu izcelsmes valsti tikai daļēji, ar noteiktiem teritoriālajiem izņēmumiem, kuru gadījumā nav piemērojama prezumpcija, ka šāda valsts daļa ir droša pieteikuma iesniedzējam, un, ja dalībvalsts atzīst šo valsti par drošu ar šādiem teritoriālajiem izņēmumiem, tad šīs direktīvas mērķiem nevar atzīt šo valsti kopumā par drošu izcelsmes valsti?

3) Vai gadījumā, ja uz jebkuru no [pirmajiem] diviem prejudiciālajiem jautājumiem tiktu sniegta apstiprinoša atbilde, Direktīvas [2013/32] 46. panta 3. punkts kopsakarā ar Eiropas [Hartas] 47. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesai lietā, kurā ir apstrīdēts lēmums par acīmredzamu pieteikuma nepamatotību saskaņā ar Direktīvas [2013/32] 32. panta 2. punktu, kas pieņemts,

pamatojoties uz [minētās direktīvas] 31. panta 8. punkta b) apakšpunktu, pēc savas iniciatīvas (*ex officio*) – arī pieteikuma iesniedzēja iebilduma neesamības gadījumā – ir jāņem vērā fakts, ka valsts atzīšana par drošu ir pretrunā Savienības tiesībām iepriekš minēto iemeslu dēļ?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

45 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2013/32 37. pants kopsakarā ar tās I pielikumu jāinterpretē tādējādi, ka trešā valsts zaudē atbilstību kritērijiem, kas ļauj to norādīt par drošu izcelsmes valsti, tikai tāpēc vien, ka tā atsaucas uz tiesībām atkāpties no ECPAK paredzētajām saistībām saskaņā ar šīs konvencijas 15. pantu.

46 Kā izriet no šīs tiesas sniegtās informācijas, prasītājs pamatlietā Iekšlietu ministrijai pārmet, ka, lai gan viņš ir izklāstījis draudus, kādiem viņš ir pakļauts Moldovā, un norādījis, ka nevēlas atgriezties savā izcelsmes reģionā Krievijas Federācijas iebrukuma Ukrainā dēļ, lēmumu par noraidīšanu šī ministrija pamatojusi vienīgi ar to, ka viņa izcelsmes valsts ir Moldovas Republika un ka Čehijas Republika šo trešo valsti, izņemot Piedņestru, ir norādījusi par drošu izcelsmes valsti. Tādējādi minētā tiesa vēlas noskaidrot, kā šādu norādīšanu var ietekmēt tas, ka Moldovas Republika 2022. gada 28. aprīlī, laikā, kad šajā tiesā tika izskatīta pamatlieta, nolēma pagarināt savu tiesību atkāpties no saistībām, kas izriet no ECPAK, īstenošanu saskaņā ar ECPAK 15. pantu Krievijas Federācijas iebrukuma Ukrainā dēļ.

47 Iesākumā jāatgādina, ka ar Direktīvas 2013/32 36. un 37. pantu, kuru priekšmets ir attiecīgi drošas izcelsmes valsts koncepcija un trešo valstu norādīšana par drošām izcelsmes valstīm saskaņā ar valstu tiesību aktiem, ir ieviests īpašs izskatīšanas režīms, ko dalībvalstis var piemērot starptautiskās aizsardzības pieteikumiem; šis režīms ir balstīts uz tādu atspēkojamu prezumpciju par pietiekamu aizsardzību izcelsmes valstī, kuras nepatiesumu pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ja tas norāda primārus apsvērumus, kas attiecas uz tā īpašo situāciju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, A, C-404/17, EU:C:2018:588, 25. punkts).

48 Ņemot vērā šī īpašā izskatīšanas režīma īpatnības, dalībvalstis saskaņā ar šīs direktīvas 31. panta 8. punkta b) apakšpunktu var nolemt, pirmkārt, paātrināt izskatīšanas procedūru un, otrkārt, veikt to pie robežas vai tranzīta zonās atbilstoši minētās direktīvas 43. pantam.

49 Papildus tam, ja starptautiskās aizsardzības pieteikums, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs no drošas izcelsmes valsts, tiek atzīts par nepamatotu, jo atbildīgā iestāde atbilstoši Direktīvas 2013/32 32. panta 1. punktam nolemj, ka pieteikuma iesniedzējs nav tiesīgs saņemt starptautisko aizsardzību saskaņā ar Direktīvu 2011/95, dalībvalstis atbilstoši 32. panta 2. punktam var arī uzskatīt pieteikumu par acīmredzami nepamatotu, ja tas ir noteikts kā tāds valsts tiesību aktos.

50 Turklāt vienas no sekām attiecīgajai personai, kuras pieteikums noraidīts, pamatojoties uz drošas izcelsmes valsts koncepciju, ir tādas, ka pretēji tam, kas paredzēts vienkārša atteikuma gadījumā, šai personai var neatļaut palikt dalībvalsts teritorijā, kurā tā iesniegusi šo pieteikumu, līdz ir izskatīta lēmuma par minētā pieteikuma noraidīšanu pārsūdzība, kā izriet no Direktīvas 2013/32 46. panta 5. un 6. punkta normām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, A, C-404/17, EU:C:2018:588, 27. punkts).

51 Pēc šiem ievada apsvērumiem jāatzīmē, ka šīs direktīvas 37. pants, kā ilustrē tā nosaukums, attiecas uz trešo valstu norādīšanu par drošām izcelsmes valstīm saskaņā ar valstu tiesību aktiem. It īpaši 37. panta 1. punktā noteikts, ka dalībvalstis var saglabāt vai ieviest tiesību aktus, kas ļauj atbilstoši minētās direktīvas I pielikumam norādīt drošas izcelsmes valstis, lai izskatītu starptautiskās aizsardzības pieteikumus.

52 I pielikumā citastarp precizēts, ka trešo valsti var uzskatīt par drošu izcelsmes valsti, ja, pamatojoties uz tiesisko situāciju, tiesību aktu piemērošanu demokrātiskā sistēmā un uz vispārējiem politiskajiem apstākļiem, var pierādīt, ka kopumā un konsekventi nepastāv vajāšana, kā noteikts Direktīvas 2011/95 9. pantā, spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodīšana, kā arī nepastāv vardarbības draudi starptautiska vai iekšzemes bruņota konflikta situācijās.

53 Šajā ziņā minētajā pielikumā uzskaitīti elementi, kurus var ņemt vērā, lai citastarp novērtētu apjomu, kādā attiecīgā trešā valsts nodrošina aizsardzību pret vajāšanu vai sliktu apiešanos. Šī pielikuma otrās daļas b) punktā kā viens no šiem elementiem norādīta ECPAK minēto tiesību un brīvību ievērošana, uzsverot it īpaši tās tiesības, no kuru ievērošanas nevar atkāpties saskaņā ar šīs konvencijas 15. panta 2. punktu.

54 Lai gan šajā ECPAK pantā paredzēts – kara vai cita ārkārtēja sabiedriska stāvokļa gadījumā, kas apdraud nācijas dzīvi, var veikt pasākumus, atkāpjoties no šajā konvencijā paredzētajām saistībām, šo tiesību īstenošana ir saistīta ar noteiktām garantijām.

55 Proti, saskaņā ar ECPAK 15. panta 1. punktu minētās tiesības vispirms jāizmanto tikai tai apjomā, ko neizbēgami prasa situācijas ārkārtas raksturs, ar noteikumu, ka šie pasākumi nav pretrunā citām saistībām, kuras nosaka starptautiskās tiesības. Turpinājumā 15. panta 2. punktā paredzēts, ka nedrīkst būt nekādu atkāpju no ECPAK 2. panta par tiesībām uz dzīvību, izņemot attiecībā uz nāves gadījumiem likumīgas kara darbības rezultātā, vai šīs konvencijas 3. panta un 4. panta 1. punkta, kuros attiecīgi noteikts spīdzināšanas un cietsirdīgas vai pazemojošas apiešanās, kā arī turēšanas verdzībā aizliegums, ne arī no minētās konvencijas 7. panta, kurā nostiprināts princips, ka sodīšana bez likuma nav pieļaujama. Visbeidzot, kā turklāt uzsver iesniedzējtiesa, pasākumi, kas noteikti, piemērojot minēto 15. pantu, joprojām ir pakļauti pārbaudei Eiropas Cilvēktiesību tiesā.

56 Bez tam, kā secinājumu 62. punktā būtībā norādījis ģenerāladvokāts, no tā vien, ka trešā valsts ir atsaukusies uz ECPAK 15. pantā paredzētajām atkāpšanās tiesībām, nevar secināt ne to, ka šī trešā valsts faktiski ir veikusi pasākumus, no kuriem izriet atkāpšanās no šajā konvencijā paredzētajām saistībām, ne arī attiecīgā gadījumā par to, kāds ir noteikto atkāpes pasākumu raksturs un apjoms.

57 No tā izriet, ka nevar uzskatīt, ka trešā valsts zaudē atbilstību šā sprieduma 52. punktā minētajiem kritērijiem, kas ļauj to norādīt par drošu izcelsmes valsti Direktīvas 2013/32 37. panta izpratnē, tikai tāpēc vien, ka tā atsaukusies uz ECPAK 15. pantā paredzētajām atkāpšanās tiesībām.

58 Tomēr, kā secinājumu 85. punktā norādījis ģenerāladvokāts, ņemot vērā šādu atsaukšanos, tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kura attiecīgo trešo valsti norādījusi par drošu izcelsmes valsti, jāizvērtē, vai, ievērojot šo atkāpšanās tiesību īstenošanas nosacījumus, šī norādīšana ir jāatstāj spēkā, izskatot starptautiskās aizsardzības pieteikumus, ko iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no šīs trešās valsts.

59 Proti, Direktīvas 2013/32 37. panta 2. punkts dalībvalstīm prasa regulāri pārskatīt situāciju trešās valstīs, kas norādītas par drošām izcelsmes valstīm. Tādējādi Savienības likumdevējs ir vēlējies uzlikt dalībvalstīm pienākumu ņemt vērā, ka apstākļi, kuri ļauj prezumēt, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji konkrētā izcelsmes valstī ir drošībā, pēc to būtības ir pakļauti izmaiņām.

60 Tāpēc šī regulāras pārskatīšanas prasība attiecas arī uz nozīmīgu gadījumu iestāšanos, jo savas ievērojamības dēļ tie var ietekmēt par drošu izcelsmes valsti norādītas trešās valsts spēju saglabāt atbilstību kritērijiem, kas šajā nolūkā noteikti minētās direktīvas I pielikumā, un tādējādi uzturēt spēkā prezumpciju, ka tā var garantēt pieteikuma iesniedzēju drošību.

61 Atsaukšanās uz ECPAK 15. pantā paredzētajām atkāpšanās tiesībām ir šāds gadījums. Proti, kā secinājumu 67. punktā būtībā norādījis ģenerāladvokāts, lai gan 15. panta 2. punktam neatbilstoši pasākumi, ar kuriem izdarīta atkāpe no šīs konvencijas 3. pantā nostiprinātā cietsirdīgas vai pazemojošas apiešanās vai sodīšanas aizlieguma, būtībā neļauj trešo valsti norādīt par drošu izcelsmes valsti, nevar izslēgt, ka atkāpes pasākumi, kas skar citas pamattiesības, nevis tās, kuras ar minēto 15. panta 2. punktu izslēgtas no šīs atkāpes piemērošanas jomas, arī var būt nesaderīgas ar Direktīvas 2013/32 I pielikumā paredzētajiem kritērijiem, lai trešo valsti norādītu par drošu izcelsmes valsti. Turklāt šāda atsaukšanās katrā ziņā norāda uz ievērojamu risku, ka var būtiski mainīties veids, kādā attiecīgajā trešajā valstī tiek piemērotas tiesības un brīvības regulējošās tiesību normas.

62 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2013/32 37. pants kopsakarā ar tās I pielikumu jāinterpretē tādējādi, ka trešā valsts nezaudē atbilstību kritērijiem, kas ļauj to norādīt par drošu izcelsmes valsti, tikai tāpēc vien, ka tā atsaucas uz ECPAK paredzētajām tiesībām atkāpties no saistībām saskaņā ar šīs konvencijas 15. pantu, tomēr tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kura veikusi šādu norādīšanu, jāizvērtē, vai šo tiesību īstenošanas nosacījumi nav tādi, kas liek šo norādīšanu apšaubīt.

Pat otro jautājumu

63 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2013/32 37. pants jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj iespēju norādīt trešo valsti par drošu izcelsmes valsti, izņemot atsevišķas tās teritorijas daļas.

64 Proti, tā kā Čehijas Republika ir norādījusi Moldovas Republiku, izņemot Piedņestru, par drošu izcelsmes valsti, šī tiesa pauž šaubas par šādas daļējas norādīšanas saderību ar šo direktīvu.

65 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, jāņem vērā ne tikai tās formulējums, bet arī tās konteksts un šo normu ietverošā tiesiskā regulējuma mērķi un attiecīgā gadījumā – tās izstrādes vēsture (spriedums, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 113. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

66 Pirmām kārtām, runājot par Direktīvas 2013/32 37. panta formulējumu, kurš atbilstoši tā nosaukumam attiecas uz trešo valstu norādīšanu par drošām izcelsmes valstīm saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tajā vairākkārt minēti jēdzieni "valsts" un "trešā valsts", neprecizējot, ka šos jēdzienus šādas norādīšanas nolūkā varētu attiecināt tikai uz konkrētās trešās valsts teritorijas daļu.

67 Otrām kārtām, runājot par kontekstu, kādā iekļaujas šīs direktīvas 37. pants, no šī panta, pirmkārt, izriet, ka dalībvalstis var norādīt drošas izcelsmes valstis saskaņā ar minētās direktīvas I pielikumu. Taču šajā pielikumā tāpat kā šī 37. panta formulējumā minētie kritēriji nesniedz nekādas norādes uz to, ka dalībvalstis par drošu izcelsmes valsti var norādīt tikai to attiecīgās trešās valsts teritorijas daļu, kas atbilst šiem kritērijiem.

68 Gluži pretēji, kā atgādināts šā sprieduma 52. punktā, valsts norādīšana par drošu izcelsmes valsti saskaņā ar minēto pielikumu ir atkarīga no iespējas pierādīt, ka kopumā un konsekventi nepastāv vajāšana Direktīvas 2011/95 9. panta izpratnē, spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodīšana, kā arī nepastāv vardarbības draudi starptautiska vai iekšzemes bruņota konflikta situācijās.

69 Tomēr, kā secinājumu 92. un 93. punktā norādījis ģenerāladvokāts, formulējuma "kopumā un konsekventi" lietojums šķietami norāda, ka, tā kā Direktīvas 2013/32 I pielikumā vai šīs direktīvas 37. pantā nav atsauces uz attiecīgās trešās valsts teritorijas daļu, šajā pielikumā paredzētie nosacījumiem jābūt izpildītiem visā attiecīgās trešās valsts teritorijā, lai to varētu norādīt par drošu izcelsmes valsti.

70 Otrkārt, kā izklāstīts šā sprieduma 47.–50. punktā, tas, ka dalībvalsts norāda trešo valsti par drošu izcelsmes valsti, ļauj piemērot starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kurus iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no šīm trešajām valstīm, īpašu izskatīšanas režīmu, kam ir atkāpes raksturs.

71 Šajā ziņā, ja Direktīvas 2013/32 37. pantu interpretētu tādējādi, ka tas par drošām izcelsmes valstīm ļauj norādīt trešās valstis, izņemot atsevišķas to teritorijas daļas, tiktu paplašināta šī īpašā izskatīšanas režīma piemērošanas joma. Tā kā šādai interpretācijai nav nekāda pamatojuma ne šī 37. panta formulējumā, ne plašāk šajā direktīvā, ja tiktu atzītas šādas tiesības, nebūtu ievērota prasība, ka tiesību normas, kurām ir atkāpes raksturs, ir jāinterpretē šauri (skat. spriedumus, 2015. gada 5. marts, Komisija/Luksemburga, C-502/13, EU:C:2015:143, 61. punkts, un 2024. gada 8. februāris, *Bundesrepublik Deutschland* (Turpmāka pieteikuma pieņemamība), C-216/22, EU:C:2024:122, 35. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

72 Trešām kārtām, interpretāciju, saskaņā ar kuru Direktīvas 2013/32 37. pants dalībvalstīm par drošu izcelsmes valsti liedz norādīt trešo valsti, izņemot atsevišķas tās teritorijas daļas, apstiprina šīs tiesību normas izstrādes vēsture. Šajā ziņā jānorāda, ka pirms Direktīvas 2013/32 stāšanās spēkā iespēja norādīt trešās valstis par drošas izcelsmes valstīm starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas nolūkā dalībvalstīm tika piešķirta ar Direktīvu 2005/85, konkrēti – tās 30. pantu.

73 Šīs direktīvas 30. pantā bija skaidri paredzēts, ka dalībvalstis var norādīt kā drošu arī trešās valsts teritorijas daļu, ja attiecībā uz šo teritorijas daļu ir izpildīti Direktīvas 2005/85 II pielikumā minētie nosacījumi, kuri būtībā atbilst Direktīvas 2013/32 I pielikumā paredzētajiem nosacījumiem. Lai gan Direktīvas 2005/85 II pielikumā, tāpat kā Direktīvas 2013/32 I pielikumā, bija prasīts pierādīt, ka tur "kopumā un konsekventi" nepastāv vajāšana, no minētā 30. panta formulējuma izriet, ka šī prasība šādas daļējas norādīšanas gadījumā attiecās tikai uz to teritorijas daļu, kas bija norādīta kā droša.

74 Atbilstoši Direktīvas 2013/32 53. pantam ar šo direktīvu tika atcelta Direktīva 2005/85, kuras 30. pants tika aizstāts ar Direktīvas 2013/32 37. pantu, kā izriet no šīs direktīvas III pielikumā iekļautās atbilstības tabulas. Tomēr iespēja norādīt kā drošu trešās valsts teritorijas daļu pēdējā minētajā pantā vairs nav ietverta.

75 Nodoms atcelt šo iespēju izriet no paša šīs Direktīvas 2005/85 30. panta 1. punkta grozījuma teksta, kas ietverts Komisijas Priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem starptautiskās aizsardzības statusu (COM(2009) 554 final, 60. lpp.), jo minētā iespēja vairumā šīs tiesību normas valodu versiju tajā bija skaidri izsvītrota un citās valodu versijās – dzēsta.

76 Turklāt šāds nodoms ir apstiprināts sīkākā šī priekšlikuma skaidrojumā (COM(2009) 554 final, Pielikums, 14959/09 ADD 1, 15. lpp.), kuru Eiropas Savienības Padomei iesniedza Komisija un kurā skaidri pausta vēlme atcelt dalībvalstīm piešķirto iespēju piemērot drošas izcelsmes valsts koncepciju trešās valsts daļai un norādītas šādas atcelšanas sekas, proti, ka turpmāk tiek prasīts, lai šādas norādīšanas materiālie nosacījumi būtu izpildīti visā attiecīgās trešās valsts teritorijā.

77 Visbeidzot, ceturtām kārtām, šādas sekas nav pretrunā Direktīvas 2013/32 mērķiem un līdz ar to šīs direktīvas 37. panta interpretācijai, saskaņā ar kuru tas liedz dalībvalstīm par drošu izcelsmes valsti norādīt trešo valsti, kuras atsevišķas teritorijas daļas neatbilst minētās direktīvas I pielikumā izklāstītajiem šādas norādīšanas materiālajiem nosacījumiem.

78 Šajā ziņā papildus tam, ka Direktīvas 2013/32 vispārīgais mērķis ir izveidot kopējus procesuālus standartus, ar šo direktīvu, kā izriet konkrēti no tās 18. apsvēruma, it īpaši ir paredzēts nodrošināt, lai starptautiskās aizsardzības pieteikumi tiktu izskatīti "cik drīz vien iespējams, neskarot pieteikumu atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu" (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 109. punkts).

79 Šajā perspektīvā minētās direktīvas 20. apsvērumā noteikts, ka precīzi noteiktos gadījumos, kad pieteikums, iespējams, ir nepamatots, dalībvalstīm vajadzētu spēt paātrināt izskatīšanas procedūru – jo īpaši nosakot īsākus, bet saprātīgus termiņus dažiem procedūras posmiem –, neskarot atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu un šajā pašā direktīvā paredzēto principu un garantiju efektīvu pieejamību pieteikuma iesniedzējam.

80 Kā izklāstīts šā sprieduma 47.–50. punktā, dalībvalsts starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, ko iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no trešās valsts, kuru šī dalībvalsts norāda par drošu izcelsmes valsti, var piemērot īpašu izskatīšanas režīmu, kura pamatā ir atspēkojama prezumpcija par pietiekamu aizsardzību izcelsmes valstī un ar kura piemērošanu iespējams šo pieteikumu izskatīšanas procedūru it īpaši paātrināt.

81 Ciktāl, kā norādīts šā sprieduma 78. punktā, Savienības likumdevējs ir vēlējies ar Direktīvu 2013/32 garantēt gan drīzu, gan pilnīgu starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu, likumdevējam, īstenojot savu rīcības brīvību, lai noteiktu kopējas procedūras starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai, ir pienākums līdzsvarot šos divus mērķus, paredzot nosacījumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstis var norādīt trešo valsti par drošu izcelsmes valsti. Tādējādi tas, ka šis likumdevējs šajā direktīvā nav paredzējis dalībvalstīm iespēju šādas norādīšanas nolūkā izslēgt trešās valsts teritorijas daļu, atspoguļo šo līdzsvarošanu un likumdevēja izvēli dot priekšroku to starptautiskās aizsardzības pieteikumu visaptverošai izskatīšanai, ko iesnieguši pieteikuma iesniedzēji, kuru izcelsmes valsts neatbilst minētās direktīvas I pielikumā paredzētajiem materiālajiem nosacījumiem attiecībā uz visu tās teritoriju.

82 Lai gan ar Regulas 2024/1348, ar kuru no 2026. gada 12. jūnija atceļ Direktīvu 2013/32, 61. panta 2. punktu šāda iespēja tika ieviesta no jauna, nosakot, ka trešo valsti var norādīt par drošu izcelsmes valsti gan Savienības, gan valsts līmenī ar izņēmumiem attiecībā uz konkrētām tās teritorijas daļām, Savienības likumdevējs izmanto savu prerogatīvu pārskatīt šo izvēli, veicot jaunu

līdzsvarošanu, ar nosacījumu, ka tā atbilst prasībām, kas it īpaši izriet no Ženēvas konvencijas un Hartas. Turklāt jākonstatē – tas, ka ar šo regulu šim nolūkam ieviestais tiesiskais režīms atšķiras no Direktīvā 2005/85 paredzētā, apstiprina interpretāciju, saskaņā ar kuru Savienības likumdevējs Direktīvā 2013/32 šādu iespēju nav paredzējis.

83 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2013/32 37. pants jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj iespēju norādīt trešo valsti par drošu izcelsmes valsti, ja atsevišķas tās teritorijas daļas neatbilst šādas norādīšanas materiālajiem nosacījumiem, kas paredzēti šīs direktīvas I pielikumā.

Par trešo jautājumu

84 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punkts kopsakarā ar Hartas 47. pantu jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja tiesā pārsūdzēts lēmums, ar kuru noraidīts starptautiskās aizsardzības pieteikums, kas izskatīts atbilstoši īpašajam režīmam, kurš piemērojams pieteikumiem, ko iesnieguši pieteikumu iesniedzēji no trešām valstīm, kuras norādītas par drošām izcelsmes valstīm saskaņā ar šīs direktīvas 37. pantu, šai tiesai, kad tā veic 46. panta 3. punktā noteikto pilnīgo un *ex nunc* pārbaudi, jāizvirza jautājums par to, ka nav ievēroti šīs direktīvas I pielikumā noteiktie materiālie nosacījumi attiecībā uz šādu norādīšanu, pat ja šī neievērošana nav skaidri minēta šīs pārsūdzības pamatojumam.

85 Direktīvas 2013/32 46. pants atbilstoši tā nosaukumam attiecas uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību. Ar 46. panta 1. punktu šiem pieteikuma iesniedzējiem ir atzītas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā attiecībā uz lēmumiem, kas pieņemti par viņu pieteikumu. Minētā 46. panta 3. punktā ir definēts tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tvērums, precizējot, ka dalībvalstīm, kurām ir saistoša šī direktīva, ir jānodrošina, ka tiesā, kurā tiek apstrīdēts lēmums saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu, tiek veikta "faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude, tostarp attiecīgā gadījumā pārbaude par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Direktīvu [2011/95]" (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

86 Turklāt jāatgādina, ka no Tiesas judikatūras izriet – Direktīvas 2013/32 46. pantā paredzētās tiesību aizsardzības iezīmes jānosaka atbilstoši Hartas 47. pantam, kas ir efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa atkārtots apstiprinājums. Hartas 47. pants ir pietiekams pats par sevi un nav jāprecizē ar Savienības vai valsts tiesību normām, lai privātpersonām radītu tiesības, uz kurām pašām par sevi var atsaukties. Tāpēc ar šīs direktīvas 46. panta 3. punktu, to aplūkojot Hartas 47. panta gaismā, nevar būt citādi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 55. un 56. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

87 No šī skatpunkta attiecībā uz tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tvērumu, kā tas definēts šī 46. panta 3. punktā, Tiesa ir atzinusi, ka formulējumi "ar efektīvu tiesību aizsardzību ir nodrošināta faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude" jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm atbilstoši šai tiesību normai ir jāorganizē savas valsts tiesības tā, lai attiecīgo pārsūdzību izskatīšana ietvertu visu faktisko un tiesību elementu pārbaudi tiesā, ļaujot tai veikt attiecīgās lietas aktualizētu novērtējumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 110. punkts).

88 Vispirms – šajā ziņā frāze "*ex nunc*" izceļ tiesas pienākumu izdarīt vērtējumu, kurā vajadzības gadījumā tiek ņemti vērā jaunie elementi, kas atklājušies pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas. Šāds vērtējums faktiski ļauj izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu pilnīgi, nenododot lietu atpakaļ atbildīgajai iestādei. Tiesai šādi sniegtās pilnvaras ņemt vērā jaunos elementus, par kuriem šī iestāde nav lēmusi, iekļaujas Direktīvas 2013/32 mērķī, kas atgādināts šā sprieduma 78. punktā (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 111. un 112. punkts).

89 Turpinājumā – šīs direktīvas 46. panta 3. punktā minētais īpašības vārds "pilnīga" apstiprina, ka tiesai jāpārbauda gan elementi, ko ņēmusi vērā vai būtu varējusi ņemt vērā atbildīgā iestāde, gan elementi, kuri atklājušies pēc šīs iestādes lēmuma pieņemšanas (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 113. punkts).

90 Visbeidzot ar formulējumu "attiecīgā gadījumā", kas ietverts frāzē "tostarp attiecīgā gadījumā pārbaude par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Direktīvu [2011/95]", ir uzsvērts, ka pilnīgai un e*x nunc* pārbaudei, kas jāveic tiesai, nav obligāti jāattiecas uz starptautiskās aizsardzības nepieciešamības pārbaudi pēc būtības un ka tā tātad var attiekties uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma procesuālajiem aspektiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 115. punkts).

91 Trešās valsts norādīšana par drošu izcelsmes valsti ir viens no šiem starptautiskās aizsardzības pieteikumu procesuālajiem aspektiem, jo, ņemot vērā šā sprieduma 48.–50. punktā ietvertos apsvērumus, šāda norādīšana var ietekmēt šādu pieteikumu izskatīšanas procedūru.

92 Turklāt, kā izklāstīts šā sprieduma 46. punktā, prasītājs pamatlietā iestādei, kura pieņēmusi lēmumu par noraidīšanu, pārmet to, ka, lai gan viņš ir izklāstījis draudus, kādiem viņš ir pakļauts Moldovā, un norādījis, ka nevēlas atgriezties savā izcelsmes reģionā Krievijas Federācijas iebrukuma Ukrainā dēļ, šī iestāde šo lēmumu pamatojusi vienīgi ar to, ka viņa izcelsmes valsts ir Moldovas Republika un ka Čehijas Republika šo trešo valsti, izņemot Piedņestru, ir norādījusi par drošu izcelsmes valsti.

93 Tādējādi šīs trešās valsts norādīšana par drošu izcelsmes valsti ir viens no lietas materiālos ietvertajiem elementiem, par kuriem informēta iesniedzējtiesa un kurš tai jāizvērtē, izskatot minētā lēmuma pārsūdzību.

94 No tā jāsecina, ka šādos apstākļos, pat ja prasītājs pamatlietā nav skaidri atsaucies uz Direktīvā 2013/32 paredzēto noteikumu iespējamu neievērošanu šādas norādīšanas nolūkā, lai tāda starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas procedūrai, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, kurš ir no minētās trešās valsts, piemērotu īpašo režīmu, kas izriet no tās norādīšanas par drošu izcelsmes valsti, šī iespējamā neievērošana ir tiesību jautājums, kas iesniedzējtiesai jāapsver, veicot šīs direktīvas 46. panta 3. punktā paredzēto pilnīgo un *ex nunc* pārbaudi.

95 Proti, attiecīgais lēmums par noraidīšanu ir pamatots vienīgi ar to, ka prasītāja pamatlietā izcelsmes valsts ir Moldovas Republika un ka šī trešā valsts ir uzskatāma par drošu izcelsmes valsti. Tāpēc jāatzīst, ka prasītāja pamatlietā iesniegtā lēmuma par noraidīšanu pārsūdzība noteikti attiecas uz izšķirošo elementu minētajā lēmumā, kas pamatots ar minētās trešās valsts norādīšanu par drošu izcelsmes valsti. Tādējādi tiesai, kuras kompetencē ir lemt par šo pārsūdzību, to izskatot, jāpārbauda šādas norādīšanas tiesiskums atbilstoši 46. panta 3. punktam.

96 Ņemot vērā konkrēti iesniedzējtiesas jautājumus, kas uzdoti, lai atrisinātu tajā izskatāmo strīdu, un kas izklāstīti šā sprieduma 38.–40. punktā, tai, veicot 46. panta 3. punktā noteikto pilnīgo un *ex nunc* pārbaudi un pamatojoties uz lietas materiālos ietvertajiem elementiem, savā vērtējumā jāaplūko, pirmkārt, atsaukšanās uz ECPAK 15. pantu, ja kompetentās iestādes šajā ziņā nav varējušas apsvērt šāda nozīmīga gadījuma nozīmi saistībā ar trešās valsts, kas norādīta par drošu izcelsmes valsti, spēju saglabāt atbilstību kritērijiem, kuri šajā nolūkā paredzēti Direktīvā 2013/32. Otrkārt, šajā vērtējumā jāapskata tāda no šīs direktīvas normām izrietoša nosacījuma neievērošana, saskaņā ar kuru trešās valsts norādīšanai par drošu izcelsmes valsti jāattiecas uz visu tās teritoriju.

97 Turklāt Tiesa jau precizējusi, ka gadījumā, ja trešās valsts valstspiederīgais ir izpildījis minētajā direktīvā paredzētos starptautiskās aizsardzības piešķiršanas nosacījumus, dalībvalstīm principā ir pienākums piešķirt lūgto statusu un šīm valstīm šajā ziņā nav rīcības brīvības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

98 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka uz trešo jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punkts kopsakarā ar Hartas 47. pantu jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja tiesā pārsūdzēts lēmums, ar kuru noraidīts starptautiskās aizsardzības pieteikums, kas izskatīts atbilstoši īpašajam režīmam, kurš piemērojams pieteikumiem, ko iesnieguši pieteikumu iesniedzēji no trešām valstīm, kuras norādītas par drošām izcelsmes valstīm saskaņā ar šīs direktīvas 37. pantu, šai tiesai, kad tā veic 46. panta 3. punktā noteikto pilnīgo un *ex nunc* pārbaudi, balstoties uz lietas materiālos ietvertajiem elementiem, kā arī faktiem, par ko tā informēta tajā notiekošās tiesvedības laikā, jāizvirza jautājums par to, ka nav ievēroti šīs direktīvas I pielikumā noteiktie materiālie nosacījumi attiecībā uz šādu norādīšanu, pat ja šī neievērošana nav skaidri minēta šīs pārsūdzības pamatojumam.

Par tiesāšanās izdevumiem

99 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesa, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai 37. pants kopsakarā ar šīs direktīvas I pielikumu

jāinterpretē tādējādi, ka

trešā valsts nezaudē atbilstību kritērijiem, kas ļauj to norādīt par drošu izcelsmes valsti, tikai tāpēc vien, ka tā atsaucas uz 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītajā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā paredzētajām tiesībām atkāpties no saistībām saskaņā ar šīs konvencijas 15. pantu, tomēr tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kura veikusi šādu norādīšanu, jāizvērtē, vai šo tiesību īstenošanas nosacījumi nav tādi, kas liek šo norādīšanu apšaubīt.

2) Direktīvas 2013/32 37. pants

jāinterpretē tādējādi, ka

tas nepieļauj iespēju norādīt trešo valsti par drošu izcelsmes valsti, ja atsevišķas tās teritorijas daļas neatbilst šādas norādīšanas materiālajiem nosacījumiem, kas paredzēti šīs direktīvas I pielikumā.

3) **Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punkts, lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu,**

ir jāinterpretē tādējādi, ka

gadījumā, ja tiesā pārsūdzēts lēmums, ar kuru noraidīts starptautiskās aizsardzības pieteikums, kas izskatīts atbilstoši īpašajam režīmam, kurš piemērojams pieteikumiem, ko iesnieguši pieteikumu iesniedzēji no trešām valstīm, kuras norādītas par drošām izcelsmes valstīm saskaņā ar šīs direktīvas 37. pantu, šai tiesai, kad tā veic 46. panta 3. punktā noteikto pilnīgo un *ex nunc* pārbaudi, balstoties uz lietas materiālos ietvertajiem elementiem, kā arī faktiem, par ko tā informēta tajā notiekošās tiesvedības laikā, jāizvirza jautājums par to, ka nav ievēroti šīs direktīvas I pielikumā noteiktie materiālie nosacījumi attiecībā uz šādu norādīšanu, pat ja šī neievērošana nav skaidri minēta šīs pārsūdzības pamatojumam.

[Paraksti]